

BABYLON

ROZUMÍME SI?

MĚSTSKÉ KOLO 2024
KATEGORIE 6. A 7. ROČNÍK

JMÉNO: **VÝSLEDKY – 53 BODŮ**
ŠKOLA:

Ahoj, gratulujeme ti, že ses dostal/a do městského kola soutěže Babylon. Ve školním kole jsme si přečetli o velbloudech a dozvěděli jsme se něco o jejich chování a vlastnostech. Také už víme, že v Zoologické zahradě Brno chovají velblouda dvouhrbého, který je kriticky ohroženým druhem. Kromě toho jsme si zkusili poskládat jednotlivé verše v básni o mûrách.

V tomto kole se dozvíš více o dalších zajímavých druzích zvířat a zkusíš si opět vyřešit úkoly související s texty o nich. Před sebou budeš mít několik ukázek z knih, časopisů a internetových stránek, ke kterým se budou tyto úkoly vztahovat. Dobře si přečti texty a úkoly, abys věděl/a, co máš s texty dělat. Na městské kolo máš 60 minut. Hodně štěstí!

V Zoologické zahradě Brno žije hned naproti velbloudovi bizon americký. Je to největší savec v Severní Americe. Nyní se o něm dozvíš něco víc. K textu¹ o bizonovi se vážou úkoly 1–4.

BIZON AMERICKÝ

A	Bizon je největším suchozemským savcem Severní Ameriky. Největší samci mohou dorůstat délky kolem 3,5 metru a vážit více než tunu. Bizoni žijí ve stádech tvořených jedním dospělým samcem, samicemi a různě starými mláďaty.
B	Využívali bizoní maso, srst, kůži, rohy i kosti. Smutným faktem je, že jedním z důvodů přemrštěného lovu bizonů bílými osadníky byla snaha odebrat indiánům jejich hlavní zdroj obživy .
C	V 19. století však přivedl člověk bizona na pokraj vyhuby. Pro indiány představoval bizon téměř posvátné zvíře a z uloveného kusu dokázali lovci užít téměř vše.
D	Velká populace volně žijících bizonů žije především ve známém americkém národním parku Yellowstone na severozápadě Spojených států, kde mohou návštěvníci dodnes obdivovat velkolepou krásu těchto statných kopytníků.
E	Každý rok pak bylo postříleno na 250 tisíc těchto zvířat, z nichž však lovci využili obvykle jen kosti a rohy. V roce 1889 bylo vinou aktivity krvelačných střelců naživu jen kolem 500 bizonů.
F	Mládě zůstává se samicí necelý rok – samice mládě intenzivně hlídá a brání před predátory. V případě potřeby dokážou/dokáží bizoni běžet rychlostí až 50 km/h. Před 200 lety obývalo americké prerie asi 40 milionů bizonů.
G	Ochranná opatření následně sice zastavila výrazné úbytky volně žijících bizonů, ale současná populace zaujímá pouze 1 % původního výskytu – divocí bizoni už žijí převážně v národních parcích Ameriky.

¹ <https://www.zoobrno.cz/zvirata-v-zoo/chovana-zvirata/savci/bison-bison>
<https://www.stoplusjednicka.cz/severoamericti-bizoni-posvatni-giganti-americkych-prerii>

ÚKOL 1: Doplníš slova z nabídky na vynechaná místa v textu. Pozor! Slova nevyužiješ všechna a musíš je dát do správného tvaru.

Nabídka slov: bizon, divoký, volný, důvod, běžet, zvíře, donutit, možnost, žijící, živoucí, dokázat, ochočený, přivést, bojovník, střelec

Za ÚKOL 1 je možné celkem získat 6 bodů – za každé správně doplněné slovo z nabídky 1 bod.

ÚKOL 2: Seřaď odstavce podle toho, jak by měly v textu navazovat logicky za sebou. Napiš písmena označující jednotlivé odstavce ve správném pořadí do tabulky. S prvním odstavcem jsme ti pomohli.

1	2	3	4	5	6	7
A	F	C	B	E	G	D

Za ÚKOL 2 je možné celkem získat 6 bodů – za každý správně umístěný odstavec 1 bod.

ÚKOL 3: V textu jsou vyznačená slova – napiš k nim synonyma, aby zůstal zachován význam textu.

přemrštěného nadbytečného, přílišného, přehnaného, obživy potravý, jídla, stravy, surovin
masivního, nadměrného,...

dokázali zvládli, uměli, dovedli, byli schopni, postříleno zastřeleno, zabito, usmrceno,
odstřeleno, zahubeno, poraženo

Za ÚKOL 3 je možné celkem získat 4 body – za každé správně napsané synonymum 1 bod.

ÚKOL 4: Rozhodni podle textu, zda je tvrzení pravdivé, nepravdivé, nebo není uvedeno.

Bizoni byli málem zcela vyhubeni kvůli nadměrnému odstřelu.	ANO – NE – NENÍ UVEDENO
Bizoní samice dorůstají délky až 2 metrů.	ANO – NE – NENÍ UVEDENO
Bizoní samice s mláďaty žijí ve stádech.	ANO – NE – NENÍ UVEDENO
Indiáni využívali z ulovených bizonů téměř vše kromě kostí.	ANO – NE – NENÍ UVEDENO
Bizon žije volně pouze v národním parku Yellowstone.	ANO – NE – NENÍ UVEDENO
V současnosti bizony loví hlavně vlci a pumy.	ANO – NE – NENÍ UVEDENO

Za ÚKOL 4 je možné celkem získat 6 bodů – za každou správně označenou odpověď 1 bod.

Vypráví se o nich v mnoha příbězích a lidé na některých místech světa se jich dodnes bojí. Tajemné bytosti – kryptidi stále inspirují spoustu spisovatelů a filmařů. Co je to kryptid? Neprokázaný, dosud neobjevený živočišný druh, zmiňovaný v místních pověstech, vyprávěních, svědectvích domorodců. O slavných kryptidech, jejichž existenci moderní věda popírá, si nyní přečteme něco více. K následujícímu textu² se vážou úkoly 5–8.

² APPL, Filip. 6 nejslavnějších kryptidů. Časopis. 2019, č. 5, s. 18-19. Upraveno.

<https://www.stoplusjednicka.cz/tajemny-yeti-je-skutecne-zivy>

<https://rf-hobby.cz/clanek/olgoj-chorchoj-postrach-mongolskych-plani/>

NADPIS 1

Kryptid: **YETTI**

Popis: chlupatý tvor podobný člověku

Yeti, což v překladu z jazyka himalájských Šerpů znamená „divoké horské zvíře“, má být mohutná chlupatá bytost, která se ukrývá v zasněženém Himálaji. Zprávy o jeho spatření se šíří hlavně ve 20. století s tím, jak přibývá výprav do tohoto mrazivého asijského pohoří. I dnes se čas od času objeví tvrzení, že ho někdo zahlédl či dokonce vyfotil. Zajímavé je, že yetti má příbuzné po celém světě. V Americe se má ukrývat bigfoot, v Mongolsku almas a v tropech zase orang pendek. Takže kdo ví? Jde o potomka nějakého vyhynulého lidoopa, nebo snad medvěda? Analýza dvou vzorků, pocházejících z indického Ladaku a asi 1 700 km vzdáleného Bhútánu, ukázala, že jde o srst polárního medvěda, starou asi 80 tisíc let. Mnohé další stopy však na své odhalení teprve čekají.

C

NADPIS 2

Kryptid: **KRAKEN**

Popis: obří hlavonožec s dlouhými chapadly

Příběhy o mořské nestvůře s chapadly – krakenovi, který dokáže potopit i celou loď, se mezi námořníky vyprávějí už od středověku. Skutečných důkazů je ale málo. Za zmínku stojí snad jen zpráva dánského biskupa a badatele Erika Pontoppidana z 18. století. Podle něj kraken připomíná svou velikostí plovoucí ostrov a na dno oceánů prý dokáže stáhnout i velké válečné lodě. A jak to nejspíš bude ve skutečnosti? Většina vědců se domnívá, že za povídačkami o krakenovi stojí pozorování krakatic velkých. Tihle strašidelně vypadající hlavonožci mohou mít na délku i hodně přes deset metrů.

A

NADPIS 3

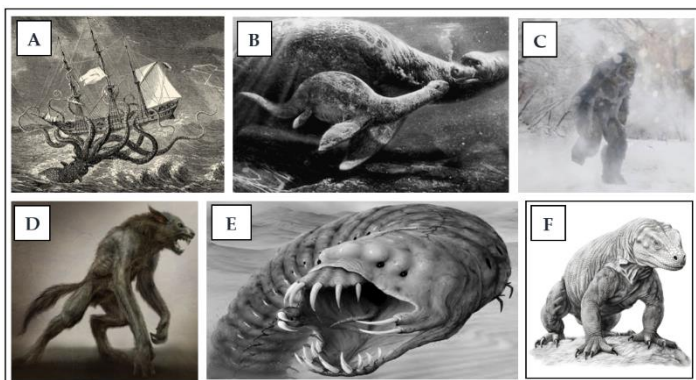
Kryptid: **OLGOJ CHORCHOJ**

Popis: obří červ připomínající střevo naplněné krví

Olgoj chorchoj – obří červ, který straší pověřivé obyvatelé asijské pouště Gobi – je bytostí ze starověkých mongolských legend. Západnímu světu ho ale poprvé představil dobrodruh Roy Chapman Andrews teprve ve 20. letech 20. století. V 90. letech 20. století pak po něm pátral i český cestovatel Ivan Mackerle, který posbíral svědectví lidí, jež ho údajně spatřili. Je to ale pravda? Ukrývá se nebezpečný červ pod rozžhaveným pískem pouště Gobi? I tady vědci spíše záporně vrtí hlavou. Podle nich jde jen o překroucené povídačky o setkání s nějakým hadem, dost možná plivající kobrou.

E

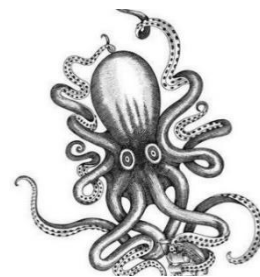
ÚKOL 5: Přiřaď následující obrázky nejslavnějších kryptidů k jejich popiskům výše. Písmeno u obrázku zapiš do obdélníku vpravo u jednotlivých textů.

Za **ÚKOL 5** je možné celkem získat **3 body** – za každý správně přiřazený obrázek kryptida **1 bod**.

ÚKOL 6: Jak se jednotlivé texty o kryptidech jmenují? Vyber z následující nabídky názvů textů. Vždy je jen jeden název správně. Název vždy bezchybně přepiš na linku níže k příslušnému textu.

- Nabídka názvů:
- A) Co číhá v poušti pod rozpáleným pískem?
 - B) Kde se vzala nejslavnější okřídlená bestie?
 - C) Co se skrývá v tajemné jeskyni?
 - D) Přežívá v horách obří chlupatý muž?
 - E) Postrach námořníků možná existuje!
 - F) Co se ukrývá na dně skotského jezera?

NADPIS 1: _____ **Přežívá v horách obří chlupatý muž?** _____

NADPIS 2: _____ **Postrach námořníků možná existuje!** _____

NADPIS 3: _____ **Co číhá v poušti pod rozpáleným pískem?** _____

Za ÚKOL 6 je možné celkem získat 3 body – za každý správně přepsaný název 1 bod.

ÚKOL 7: Odpověz co nejstručněji (klidně heslovitě, slovy, větou), ale přesně na otázky k textům o kryptidech.

Jaká příšera se vyskytuje ve zprávě dánského biskupa? _____ **Kraken** _____

Kde se prý ukrývá bájný nebezpečný červ? _____ **v poušti Gobi pod rozpáleným pískem** _____

Jaký kryptid se vyskytuje v bájích po celém světě? _____ **Yeti** _____

Jaké skutečné zvíře je nejspíše předobrazem yettiho? _____ **lidoop, polární medvěd** _____

O kterém kryptidovi se pověsti zmiňují časově nejdříve? _____ **olgoj chorchoj** _____

Za ÚKOL 7 je možné celkem získat 5 bodů – za každou správnou odpověď 1 bod.

ÚKOL 8: Přiřaď čísla prvních částí vět z levého sloupce do pravého tak, aby k sobě logicky i pravopisně seděly tyto části ke koncům vět v pravém sloupci. Vždy lze použít každou z možností jen jednou.

1	Olgoj chorchoj	3	byl podle vědců ve skutečnosti možná polární medvěd.
2	Kraken připomíná	1/4/6	se vyskytuje podle vyprávěných příběhů v Asii.
3	Yeti v Himálaji	5	podobné yettimu se objevují v pověstech po celém světě.
4	Bytost z mýtů a legend	2	obří mořskou nestvůru s chapadly.
5	Mytické bytosti	4	se vyskytovala v pověstech starých Mongolů.
6	Obří pouštní červ	1/3/6	je tzv. kryptid, jeho existence není prokázána vědci.

Za ÚKOL 8 je možné celkem získat 6 bodů – za každé správně přiřazené pokračování věty 1 bod.

Vidět cizokrajná zvířata v zoo je zajímavá věc, ale co když se někdy rozhodnou ven za brány zoo podívat samotná zvířata? Před čtyřmi lety se v Brně na chvíli podařilo uprchnout vlkovi arktickému. V následujícím textu se o jeho útěku dozvíš více. K textu³ patří úkol 9.

Útěk vlka arktického z brněnské zoo trval jen chvíli

Z brněnské zoologické zahrady utekl včera odpoledne vlk arktický. Dostal se i mimo areál zoo, ale podařilo se ho odchytit a teď už je zpátky, kde má být. Čeká ho náročnější cesta, už dříve plánovaný transport do Číny.

Zdravotní stav zvířete sledují po návratu (1) do zoo chovatel a veterinář. „Daří se mu velmi dobře, byl probuzen už včera po příjezdu do zahrady,“ řekla mluvčí zoologické zahrady. Jak uvedla, příští týden čeká vlka mnohem náročnější cesta, protože bude transportován do zoo v Číně.

Právě proto tohoto vlka nedávno pracovníci zoo umístili mimo jeho smečku do záložního výběhu (2). Zvíře se ale patrně chtělo vrátit ke svým druhům, ke staré skupině vlků arktických, kterou v Brně nahradili novou chovnou skupinou. „Podařilo se mu dostat mimo záložní výběh. V okamžiku (3), kdy to zjistili naši chovatelé, ho začali monitorovat,“ zdůraznila mluvčí.

Vlkovi se na krátkou dobu (4) podařilo dostat i mimo prostory zoo. V areálu bylo naštěstí málo návštěvníků. Všichni byli o útěku informováni a preventivně odvezeni mimo zahradu, i když zvíře není lidem příliš nebezpečné. Chovatelé se snažili vlka odchytit a nakonec použili uspávací střelu/střely (5). „Bylo to velmi rychlé a nikterak dramatické. Jsme rádi, že se situace rychle vyřešila, s našimi ošetřovateli (6) vlků pracujeme na nápravě,“ poznamenala mluvčí zoo.

ÚKOL 9: Podle následující nápovědy doplň k příslušnému číslu v textu chybějící slova začínající na zadané počáteční písmeno. Nejprve si doplň na řádek k nápovědě slovo v 1. pádě, potom ho do textu napiš ve správném tvaru a pravopisně správně.

Nápověda:

- 1 – cesta zpět, navrácení zpátky, vzor hrad = NÁVRAT
- 2 – ohraničený prostor pro život zvířat, vzor hrad = VÝBĚH
- 3 – velmi krátký časový údaj, moment, vzor hrad = OKAMŽIK
- 4 – čas, vymezený prostor, vzor žena = DOBA
- 5 – kulka, náboj, uspávací injekce, vzor žena = STŘELA
- 6 – chovatel, pečovatel o zvířata v zoo, vzor muž = OŠETŘOVATEL

Za ÚKOL 9 je možné celkem získat 12 bodů – 6 bodů celkem za každé správně napsané slovo v 1. pádě a dalších 6 bodů celkem za správný tvar těchto slov dopsaných do textu.

A na závěr něco na logické myšlení. V brněnské zoo mají hodně zajímavých zvířat. Každé z následujících zvířat – krokodýl, tygr, lední medvěd a lev - se živí nějakou jinou potravou a žije ve výběhu vedle jiného zvířete. Vyřešíš záhadu? K poslednímu textu se vážou úkoly 10–11.

Krokodýl má rád k jídlu ryby, ale nežije vedle velbloudů. Tygr nežere tuleně, ale žije vedle jelenů. Lední medvěd nežere zajíce a nežije vedle žiraf. Lev loví a žere antilopy a výběh nemá vedle sobů. Tuleně žere ten, kdo žije vedle velbloudů. Každý z nich žere jen jeden druh potravy a ani nemá výběh vedle stejného zvířete jako ostatní.

³ https://www.irozhlas.cz/regiony/utek-vlka-arkticeho-z-brnenske-zoo-trval-jen-chvili-lapili-ho-a-poslou-do-ciny-201512080844_mkopp

ÚKOL 10: Jaké zvíře rádo žere zajíce?

- a) krokodýl
- b) tygr
- c) lední medvěd
- d) lev

ÚKOL 11: Vedle jakého zvířete žije lev?

- a) vedle velblouda
- b) vedle jelena
- c) vedle soba
- d) vedle žirafy

Za ÚKOL 10 a 11 je možné celkem získat 2 body – za každou správně zakroužkovanou možnost 1 bod.

DĚKUJEME ZA TVOU ÚČAST V SOUTĚŽI!

Líbila se ti soutěž? Který úkol nejvíce? Budeme rádi, když nám to nyní sem na linky napíšeš.
